

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 16.

Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.

Rokopisi se ne
vračajo.

Inserati:
Štetopna petit-
vrata 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Velja

za Ljubljano
v upravništvu:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrta leta 1 gl.
60 kr., na mesec
60 kr., pošiljatev
na dom volja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 5 gl.,
za četrta leta 2 gl.
60 kr. in na jeden
mesec 86 kr.

Štev. 65.

V Ljubljani v soboto, 21. marcija 1885.

Tečaj II.

Iz parlamenta.

Bridke ure je včeraj preživel milovanja vredni vitez Schönenerer! Klaverno je sedel v državni zbornici, starorimskemu Mariju jednak na razvalinah kartaginskih premišljal je minljivost goljufive popularnosti, otožno je poslušal burno odobravanje, s kojim je nekdanja garda njegova, nemška akademična mladež na galeriji, obsipala zmagovitega njegovega tekmeča dra. Knotza, in motni pogledi svetelkega vlastelina krožili so nemirno okoli po dvorani, ki je sem ter tja spominjala na starobavarsko „žegnanje“ v trenutju, predno da padejo prvi udarci razjarjenih kmetskih junakov. Slava Schönenererjeva je šla po vodi, niti od daleč se mož ne more primerjati s veročeskemu ljudskemu tribunu, kajti masivnost njegova je zgolj slastna limonada proti žvepleni kislini, s kojo slavni Knotz tako radodarno postreza vladi in državnozborski večini.

Malo tednov je tega, odkar je izvoljenec severočeskimi mest vstopil v naš parlament, ali vendar smo uže vajeni njegovih oratoričnih izrazov. Toda kar smo včeraj strmeč poslušali v državni zbornici, kar je nemškoliberalni razsajalec včeraj bil izustil z vzvišenega mesta avstrijskega poslanca, to daleč presega najstrastnejše govore, katere je strankarska strast izvabila nebrzdani govornosti političnih fanatikov. Do sedaj smo mislili, da je le bratovska nam Hrvatska tako nesrečna, da njenemu zastopu pred svetom sramoto dela znani dr. Day Starčević. Varali smo se, tud izobraženi Nemci se poušajo s takim „junakom“. In če se Starčevićeva besnost — nikakor ne odobruje in brani — a vendar nekoliko zagovarja z raznoterimi hibami in nedostatkostimi hrvatskega javnega življenja, pogrešamo pri pragermanskem Knotzu celo te olajševalne momente, kajti Nemci v Avstriji niti na jmanjšega razloga nimajo, hudovati se nad svojo usodo, in kar

je Knotz včeraj navajal kot dokaz onih v nebo vpijočih krivic, katere nemški živelj tarejo pod sedanjo vlado, jasno pričuje, da je vse jadikovanje nemških irredentarjev goli humbug, po vsem jalovo in neopravičeno govoričenje.

O govoru Knotzovem sicer, kar se stvarne vsebine njegove tiče, ne bi trebalo, veliko povedati. Kakor pri proračunu notranjega ministerstva, tako je nemški ta *Kraftmeier* i pri justičnem ministerstvu polno culico denuncijacij in natolcevanj iztresal pred svojimi kolegi, na veliko radost mladoletnega galerijskega občinstva in sorodnih mu elementov v zbornici. Slikal je razmere med českimi Nemci v grozovitih potezah, kakor da bi Leitmeritz ležal Bog zna kje doli na Turškem ter Warnsdorfu gospodoval ne presvitli cesar avstrijski, temveč kak črni trinog iz osrednje Afrike. Čestivredni sodnijski stan napadal je s toliko brezobzirnostjo, žalil odsotne osebe, katere se zagovarjati niso mogle, s tako drzovitostjo, da se kaj jednakega dosihmal baje še ni čulo v nobenem omikanem parlamentu. In s čem je opravičeval svojo strast?! Nič družega ni znal navajati, nego da je bil jeden — avskultant premeščen vsled političnih razlogov, da imenik litomerških porotnikov ni sestavljen po njegovem zmislu, da sem ter tja kak okrajni sodnik na Severnem Českem ne govori one pravilne nemščine, katera Knotza odlikuje, in konečno, da je sodnija za nekoliko tednov nekatere rovarje priprla, kateri se prizadevajo, posnemati italijanske irredentarje. To je vse, na take podatke se naslanja Knotzov pronunciamiento!

Ko smo prečitali govorniško razodetje dr. Knotza a ter s posebno paznostjo ogledali si fulminantni konec njegove rhapsodije, urivala se je nam nehoté misel, katero je tekom debate naglašal česki poslanec dr. Vašaty. Ali je mogoče — dejali smo sami pri sebi — da je dr. Knotz čisto pozabil na vse nezgode, katere so česki živelj trle še pred

sedmimi leti, predno je mogočna cesarska beseda spremenila položaj na Avstrijskem? Ali mu res ni več znano, kako hudo so se česki in slovenski rojaki njegovi morali pokoriti za to, ker niso bili jednega mišljenja z nemško ustavoverno stranko in z vlado, izvirajočo iz njene sredine? Ne bodemo spominjali, kako se je tedaj postopalo z vladnimi protivniki, ki vendar pri vsej svoji opoziciji nikdar niso bili tako brezobzirni, tako neljalni, kakor dan danes pristaši dr. Knotza. Marsikaj se godi še dandanes po slovanskih pokrajinah, in sicer v podvojeni meri, kar se Knotzu dozdeva kot vrhunec vladnega samosilstva, in vendar je videti, da mu iste razmere po vsem ugajajo, kakor hitro se prikažejo drugod, a ne med nemškim prebivalstvom. Tako na pr. se je poudarjalo še v včerajšnji seji, da so se sileška sodišča še pred jednim letom branila, sprejemati česke uloge, in vendar se dr. Knotz drzne, pritoževati se, da ta ali oni okrajni sodnik na nemškem Českem ne govori klasične nemščine! Stoprav pod sedanjo vlado se v naših slovanskih pokrajinah na to gleda, da pravosodni uradniki fakično govoré deželne jezike; prej tega čestokrat ni bilo, in vendar, da-si je skromnega Slovenca tako preziranje bôdlo in grizlo, kedaj je na tak surov način dušek dal svoji notranji bolesti?! Kar se tiče litomerških porotnikov, govoril je minister Pražák v svojem mirnem — a skozi in skozi tehtnem odgovoru nemškega ropotalca, da se pri sestavi imenika sploh in povsod sodnije ozirajo na daljave ter porotnike najraje jemljó iz bližine. V Litomeficah pak so vsaj sami Nemci izžrebani, ali naj si dr. Knotz ogleda celjske porotnike, ali porotnike na Primorskem, in takoj se bode prepričal, da se pod sedanjo vlado najmanj krivica godi baš nemškemu prebivalstvu. Glasoviti warnsdorfski komers narisal je nedolžni Knotz tako idilično, da res ni mogoče, prečuditi se državnemu pravdnistvu, katero je tako zaslepjeno bilo, posamezne vročekrvne govornike

Listek.

Njen ljubimec.

(Spomin na predpust.)

Ves potr stal je tú pred dragoceno, v množstvu duhtečih cvetk in vencev obsuto krsto. Brezvladne roke so se krčevito opirale na odprta vrata, jedina opora telesu, v kojem je še nekoliko tlela iskra na pol ugasnjeneja življenja. Možgani, razjarjeni po ostrem zapahu voskovem, svetilkah in cvetlični vonjavi, so kar vreli. Razne misli preletavale so mladega moža in se križale v njegovi duši, kakor švigajoči bliski na razburjenem nebu. A vendar je to oko brez leska, brez življenja zrló v nepremično, ovenčano truplo, čegar mladostno, alabastrovo obličje, s kojega niti vse uničujoča smrtnega angelja roka ni mogla izbrisati nepopisne krasote, ter čarobno odsevalo od roznatega ozadja, kot popolen umotvor iz roke od Boga nadarjenega umetnika. Le dvojica gostih črnih kit, ki sta se ljubko vili okolo snegobelega vratu, pričala je, da je v tem vitkem telesu kedaj cvelo življenje . . .

Mladenič se strese. V očesu mu kar zaiskri, toda takoj ugasne očesa tega žar in otožno zré predse; v glavi njegovi križale so se zopet kot bliski razne misli.

V duhu vidi bogato okrašeno dvorano, povsodi polno dragocenosti in leska, zvočna, vabljiva godba, pridvigajoča noge . . . Držal jo je — milejšo od angelja — v naročaji; tresočih rok hoče jo pritisniti k razburjenim prsim, da bi krasni ta pojav ne izginil. Pogled globoko temnega očesa, koje je sedaj skrito pod belim zavojem, mu je še vedno v mislih. Želi si, da bi večno igrali ti poskočni zvoki godbe, da bi ne prestal okolo njega rajati plesni roj. In ko konečno vendar prenehajo akordi v veličastnem odzivanju, izginila je sladka opojnost . . .

Čutil je, kako se lahko tresejo rame njene, oprte na njegove roke, kako valovito se dvigujejo prsi v burnem vzdihanju, kako ljubko jej je priigrala lehka rudečica na belostna ličica . . . On je k nji govoril . . . kaj je govoril — duh ničesar ni vedel . . . le tú in tam je pri nekateri besedi udarjalo močnejše njegovo razburjeno srce . . .

A ko se je v njega uprlo to krasno, pomisljivo oko, čutil je, kaka blaženost spre-

letava vse njegovo telo . . . Ga je li razumela? . . . Zdelo se mu je, da je nežna roka njena rahlo stisnola njegovo ramo . . . A znova oglašé se čarobni, zapeljivi zvoki k plesu. Mènil je, da se vznáša v naročaji keruba k oddaljenim, blaženim končinam, kjer jima je nadejno nasproti migljal sveti mir . . . Naenkrat pa je izginol zaželjeni raj . . . Ustavijo se, a vendar so hrumeči glasovi odmevali brez prestanka po trepečem vzduhu, napolnjenem s parfumom.

. . . Ozrè se na spremljajočega angelja . . . glej! belejšé od snega to obličje sklonilo se je brezvladno k prsom, burno se dvigajočim, telo se je treslo kakor popkovi listek pred pišem mrzlega severnega vetra in blede ustne šepetale so nekaj.

On skloni glavo, da bi ujel kako besedo njenega govora . . . „Odpustite — meni ni dobro — popeljite me k materi — ne, ne, ven na prosto, na zrak . . . zrak!“ Omedlela je . . . odpeljali so jo — ni je več videl — do tega žalostnega trenutja — mrtvo!

Ni plakal. Ni bila njegova sorodnica, ni prijateljica, ni znanka, a vendar, vendar nihče ne pové, ne popiše, kaka pustinja je zavládala

poslati v preiskovalni zapor, da bi tam nekoliko časa si hladili razgreto čelo.

Ali uže sklep Nittelovega govora, o katerem Knotz trdi, da je le pohlevni citat bil iz Schillerjevega „Wilhelm Tella“, vendar ni brez vsake pomenljivosti. Kajti v Schillerjevem igrokazu se glasé pač Attinghausnove besede: *Seid einig, einig, einig*, toda starokatoliški župnik, ki je svojo prižnico zamenjal z govorniškimi odrom na študentovskem komerzu, dodal je iz svojega, pesnika popravljač, znamenite besede: *Alldeutschland hoch!* Nečemo reči, da je uže v tem pristavku označena kaka veleizdajska tendenca — stvar je sploh poravnana po cesarski milosti — ali toliko se razvidi, da vsaj avstrijska lojalnost ni navdajala niti govornika, niti njegovega navdušenosti pijanega občinstva.

A kaj nam je reči o oni gorostasni frazi, s kojo je strastni zagovornik „zatiranega“ nemštva končal svoj govor?! Primerjal je avstrijske Nemce z nemškimi rojaki v Slezvik-Holsteinu, in kakor da grožnja ne bi zadostno umljiva bila tudi brez komentara, dostavil je izrečno, obrniviši se proti desnici, naj nikar na to ne dela, da se bode nemški narod v „rajhu“ spominal svojih rojakov v Avstriji ter na pomoč hitel zatiranim bratom. Poslanca varuje pač nedotakljivost njegove osebe, povsod drugod bi državni pravdnik imel posla s takim govornikom. Prestrašil Knotz pač nikogar ni s svojim žuganjem. Nemški veliki državnik, kateremu se slepo klanjajo brezdomovinski hujskači, je preveč premeten, da ne bi spoznal piškavost takih izjav. Kar se pa avstrijskih narodov tiče, bodo vsi, ne izvzemši lojalno nemško prebivalstvo, kakor en mož se vzdignili, branit avstrijske mejnike in celokupnost naše države, če bi kedaj kaka sosedna država hotela mešati se v naše notranje zadeve. Knotz se je delal, kakor da bi govoril imenom avstrijskega nemštva — uverjeni smo, da bode baš njegov narod dejansko dokazal navzlic vsemu rovanju, da z dr. Knotzom ni jedne misli.

Naši Nemci.

Nemci v Kranjski so v istini „pravi reveži“, tako vsaj je čitati po graških in dunajskih listih; nu, in mi smo skoro tudi preverjeni, da so „pravi reveži“, saj se nam v taki obleki zmerom kažejo, naj napravijo uže shod v kazini ali pa zbiranje prostovoljnih doneskov za nemški „schulverein“ ali pa — dovelj, pustimo jih! Omeniti pa vendar moramo, kako jim trpke pouke podaje včerajšnja „Laib. Zeitung“. Ta list piše pod naslovom: „Še nekaj iz slednjega govora gospoda dr. Schafferja“ naslednje: „Načelnik konstitucijo-

v prsih njegovih, v srci njegovem. Odtodi izginolo je življenje. Pusto je bilo tu, kjer je še pred nedavnem prekipovalo čutje.

Ni je poznal natančneje, niti besedice ji rekel o ljubezni, in jednake tudi iz njenih ust ni čul, vendar je bila srcu njegovemu takó blizu, takó dragocena in mila, da ni mogel prenašati misli, da v tem krasnem telesu v krsti ni več življenja.

Čakal je, kedaj se odpró te črne obrvi in črno, milo to okó uprè v njegovo obličje, kedaj priigrà na blede te ustne angeljski usmev in krasni ti roki, složeni križem čez prsi, njemu mignejo. . . . Čakal je.

Prihajali so ljudje, da bi z dopadljivim očesom presojevali krsto, debelost sveč, množstvo lepih cvetk in obleko umrle. Opazili so otožnega mladeniča pri vratih ter ga neomilovaje pogledavali, šepetajoč:

„Njen ljubimec!“

„Njen ljubimec!“ odmevalo je s tisočerno praznoto v njegovih prsih, . . . „ljubimec njen!“ šepetale so nehoté njegove blede ustne.

nalnega društva v Ljubljani, dr. Schaffer, omenil je v slednjem svojem govoru, katerega je govoril pri glavnem shodu tega društva, med drugim tudi naslednje: „Pomisli naj se na odnošaje, ob katerih je vlada razpust slednjega deželnega zbora zaukazala; pomisli naj se na volilni red za trgovinsko zbornico, kateri se je izdal, volilni red, kateri ne jemlje na zakonito zastopstvo trgovine in obrtnije niti najmanjšega ozira, marveč skuša pod čisto narodnimi ugledi doseči sestavo zbornice, pri kateri naj bi se zaradi dveh sedežev v deželnem zboru Slovincem za vse večne čase zagotovila večina; pomisli naj se, kak vpliv in kaka sredstva je uporabljala vlada, da bi dala deželnemu glavnemu mestu slovensk zastop, kako je jedno zastopstvo za drugim izročila narodnim fanatikom.“

Gospod dr. Schaffer je pač, ko je govoril te besede, nekoliko preveč razbrzdal svojo domišljijo. Vlada ni zaukazala razpust slednjega deželnega zbora pod nikakimi posebnimi odnošaji, marveč o pravem času, da je namreč mogel novi deželni zbor po preteku zakonite šestletne volilne dóbe neovirano zopet se sniti. To je samo pravilnost.

Gledé novega volilnega reda za trgovinsko zbornico mora vsak nepristranec pritrditi, da jemlje na interese trgovine in obrtnije primeren ozir. Kako neopravičena pa je gosp. dr. Schafferja trditev, da je volilni red, pod čisto narodnimi ugledi, hotel Slovincem dva sedeža v deželnem zboru zagotoviti, se razvida uže iz tega, da so Slovenci, predno se je izdal novi volilni red, torej na podstavi pod prejšnjo vlado sestavljenega volilnega reda, imeli uže prevladujočo večino v trgovinski in obrtni zbornici, in iz tega zastopstva pošiljali dva poslanca v deželni zbor, da bi bili sicer v istem zastopstvu na podstavi ravno istega volilnega reda — po katerem so, in sicer z ozirom na razmerje slovenskega prebivalstva v deželi nasproti nemškemu, imeli nad 2000 volilcev več nego Nemci — imeli tudi za vse večne čase večino in zagotovljena dva sedeža v deželnem zboru, se vé da, če bi se bila vselej spoštovala primerno tudi volilna svoboda. Gosp. dr. Schafferju se torej ne treba spodtikati nad novim volilnim redom za trgovinsko zbornico in nad onimi, kateri so ga izdali. Da je vlada jedno zastopstvo za drugim v deželi izročila v roke narodnim fanatikom, ta trditev Schafferjeva je, pohlevno povedano, zeló smela: vlada ni čisto nič izročila, najmenj pa posamična zastopstva narodnim fanatikom. In v istini, kako pač pride gospod Schaffer do tega, da trdi, da na pr. trdi, da v deželnem zboru, v deželnem odboru, v trgovinski zbornici poleg nemških zastopnikov sedijo narodni fanatiki? Da bi bila vlada kak vpliv ali kako sredstvo vporabila, da bi bila dala deželnemu glavnemu mestu slovensko zastopstvo, se ne spominamo. Kakor da bi bilo treba kakega vpliva ali vladne ingerencije, da si slovenski del prebivalstva v Ljubljani z 18 845 slovenskimi stanovniki nasproti 5658 Nemcem pridobi v mestnem zastopstvu večino!

Sicer pa bi gosp. dr. Schaffer imel najmenj povoda, pritoževati se, da je občinsko zastopstvo v Ljubljani slovensko, saj on in njegovi somišljeniki (med njimi osebito znani resnicoljubivi dopisnik v „Grazer Tagespost“ in „Triester Zeitung“), kolikorkrat so volitve v to zastopstvo, pridigujejo vedno Nemcem, naj se vzdržijo volitev, kakor da bi bila vzdržljiva politika prinesla kedaj kaj hasni. So pač nekateri kričači, kateri neprenehoma tožijo o slabem gospodarstvu mestnega odbora, kateri pa misel, da bi bili sami izvoljeni v mestni zastop ter bi tam zastopali dobro stvar, razjarjeni odbijajo. Nu, pa saj poznamo ravnanje teh gospodov. Vstop jednega ali družega v mestni zastop bi dišal po spravljivosti, spravljivost pa je gosp. Schafferju kakor tudi njegovim somišljenikom gnjus! Ti gospodje igrajo zdaj ulogo, kojo so nekdanj skozi več let igrali Slovenci — dokler niso prišli do boljšega prepričanja!“

Taki so ti naši Nemci!

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Gospodska zbornica pričela bode zopet v ponedeljek svoja posvetovanja. V torek pride baje na vrsto prodloga o kongruu. Ustavoverna stranka gospodske zbornice je pred kratkim sklenila, da bode glasovalo za to predlogo v isti obliki, kakor se je sestavila v poslanski zbornici. Večina gospodske zbornice pa bode glasovala za predlogo v isti obliki, kakor jo je predložila komisija za kongruo, ker je minister baron Conrad dejal, da je inace ne more predložiti v Najvišje potrjenje. Popravek namreč obstoji v tem, da zakon progresivno zadobi veljavo.

V državnem zboru vršili so se v slednjih sejah prav viharni nastopi. Levičarski govorniki uporabljali so vsako priliko, da so zabavljali na vlado in njene organe; vse presegal pa je pemsko-nemški poslanec Knotz. Napadal je vse, kar ne trobi v rog levičarjev. O tem junaku govorimo obširneje na drugem mestu. Govorniki z desnice pa tudi niso ostali dolžni odgovora na nesramno zabavljanje. — V jedni pri proračunu za poljedelsko ministerstvo govoril je poslanec dr. Vošnjak o zboljšanju agrarnih razmer. Ob tej priliki pjasnjeval je ravnanje štajerske kmetijske družbe ter omenjal pritožb proti njej.

Tuje dežele.

Iz Bukarešta se poroča, da je zbornica vsprejela z 90 proti jednemu glasu postavni načrt gledé nastavitve splošnega tarifa carine pri uvažanju in izvažanju.

Francoska zbornica vsprejela je po daljši debati predlog, da se poviša carina pri uvažanju volov za 25 frankov. Neposrednja posledica temu bode, da postane meso dražje. — Tudi nameravano povišanje carine na žito uže kaže svoje posledice, kajti v Parizu poskočile so uže znatno cene kruhu.

Iz Aleksandrije se poroča, da so zapri tam uže več oseb, katere so sumnjive, da so v zvezi z Mahdijem ter da podpirajo njegove čete. — Iz Kortija došla so poročila, katera pripovedujejo, da se je pričel upor proti Mahdiju v Kordofanu. Tamošnji prebivalci umorili so svojega emirja, ker so bili nezadovoljni, ker je nabiral čete za Mahdijevo vojsko. Vročina je neznosna, vendar se ranjenci počutijo še precej dobro.

O vstaji, katera se je zdaj zopet pričela v južni Arabiji, v provinciji Yemen, poročajo arabski listi: Zdaj je jasno, da so vstaši v Yemenu pismeno v zvezi z Osmanom Digma; to pismeno zvezo posredujejo trgovci iz Hadeide in Moke, kateri so prevzeli oskrbovanje angleških čet v Suakimu z žitom in živino. Ti so pred kratkim prinesli vstašem od Osmana Digma mnogo orožja in streliva. Ta je namreč nakupiti velem orožje v Suakimu ter ga potem dalje odpraviti. Osman Digma, kateri ima mnogo denarnih pripomočkov na razpolaganje, poslal je uže večkrat vstašem tudi denar. Mnogo izmed teh vstašev nosi uže zdaj Mahdijevo uniformo. Vstaje namen je, zvezo med obrežjem in mesti, kjer so turške posadke, odrezati, da se te tako osamijo ter primorajo udati se. Če torej Turčija ne pošlje kmalu večjih vojnih čet v to provincijo, razširila se bode vstaja čez vso provincijo, morda celó do Meke in Medine.

Iz Suakima se poroča, da so angleške čete po kratkem boji osvojile si Hasheen. Sovražnik se je premagan umaknil. Angleži so na to preiskali okolico ter se konečno podali v tabor. Sovražnik zasel je zopet postojanke, ko so odšli Angleži. General Graham zapovedal je vojnikom, da naj bodo vedno v orožji.

Iz osrednje Amerike dohajajo prav vznemirljive vesti. Tako se poroča iz Meksike, da je poslala uže 15 000 mož na meje Guatemale. Meksika je namreč jedna izmed onih ljudovlad, katera neče nič vedeti o združenji vseh ljudovlad v osrednji Ameriki v jedno ljudovlado; Meksika torej skuša Barriosovo namero s silo preprečiti.

